

Leto I

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 3

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrtletno „ 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Odprite oči!

Resna preročanja imajo to
čudno lastnost, da se mnogokrat —
uresničijo.

Če hodiš kot romar po naši dragi jugoslovanski zemlji, naletiš ysepovsod na splošno ljudsko nezadovoljstvo. Ni to ne slovensko, hrvatsko ali srbsko nezadovoljstvo, temveč je splošno, ljudsko in jugoslovansko. Tega nezadovoljstva pa si ni izmislilo ljudstvo, ono je utemeljeno. V dobi tako razvite obvestilne službe ne smemo misliti, da ljudstvo ne vidi, kdo in kako delajo proti njemu, kje smrdi riba in kdo je kriv, da posameznik po cele tedne ne vidi dinarja, da mora trdo delati za dinar ali dva na uro, da se mučijo ljudje zaradi gladi in tuberkuloze poleg prepolnih žitnic neprodanega žita, da umira v Bosni na stotine otrok na epidemijah sicer tako nedolžnih ošpic (!), da sta priklopila sila in trpljenje do roba.

Storjeno je bilo menda vse, kar zmore človeški duh, da se je v imenu svete »demokracije« teptalo zakone ter legalno in ilegalno slačilo in gulilo jugoslovanske davkoplačevalce v korist peščice nevrrednih špekulantov. Igrali so se patriote, punktaše, pofovce in »Führerje«, mobilizirali so vse svoje umazane kanone in kalibre proti ljudstvu, največje ideale naše zemlje — patriotizma in vere so izgovarjali s svojimi internacionalnimi, nečistimi usti in jih teptali v prah. V volilni borbi so delali cirkuško reklamo z Janka pusto — pri tem pa so se v srcu smejali resničnim patriotom in poštenjakom, ki so v zvestobi tembolj ljubili svojo domovino, čimbolj je tonila v krizo in sramoto.

Vse to obsojamo, odkar govorimo in se zavedamo, da je treba storiti vse, da se uveljavi avtoriteta države, ki je naša skupna last. Lavini je treba zastaviti pot; vemo pa tudi, da nasilje rodi odpor in da je treba poiskati pravi način, da se nezadovoljstvo zmanjša in izgine.

Kje je jugoslovanski »Inteligence Service«, ki bi neizprosno poiskal in zgrabil vse člane anonimnih mafij, ki so z lažjo, tatvino, goljufijo in verižništvom potisnili svoje ljudstvo v nezno gospodarsko in moralno krizo, kateri bi Jugoslavija kot od Boga in svojih nesmrtnih junakov moralno in materialno bogato fundirana država lahko uspešno kljubovala? Poiskati je treba krivce in jih udariti z mečem Pravice, čimprej — tembolje.

Pri tem se ni prav nič treba omejevati morda samo na tisto slavno »hrvatsko vprašanje«, katero prežvekavajo »voditelji« do onemoglosti — saj to ni drugega, kot še vedno nerešeno, strahotno odprto splošno jugoslovansko ljudsko vprašanje, katerega ni še nihče resno načel, ker ga načeti ni znal, ali pa se ni upal. Tako delo ne nosi dobička, ker zahteva trde, energične, organsko povezane, načrtno, mnogim mafijam skrajno neljube in nepopularne reforme države na združeno-stanovski podlagi z resnično močno državno avtoriteto in pa resnično odgovornimi najvišjimi služabniki ljudstva.

Pri vsem tem ima edinole naš »Zbor« to grenko zadoščenje, da je ves razplet dogodkov v naprej napovedoval od svojega začetka, da je na vse to tako točno in z železno logiko opozarjal, rotit in svaril naš tovariš predsednik Dimitrij Ljotić v svojih preroških člankih v listu »Otažbina«. Spomnimo se člankov:

- »Usodni nesporazum« (januar 1935);
- »Usodno razpotje« (januar 1935);
- »Vsakomur svoje« (junij 1935);
- »Neutemeljena radost« (julij 1935);
- »Hrvatsko vprašanje« (avgust 1935);
- »Samo dva izhoda« (avgust 1935);
- »Dve revoluciji« (september 1935).

Kakor preročanstvo beremo nad eno leto stare njegove in naše besede:

»Sedanje stanje se more razviti samo po eni od dveh poti: ali po poti gradilnega navdušenja in ustvarjalne radosti — ali pa

po poti rušilne besnosti in razdejalne pijanosti. Tretje poti ni.

Stara pota so nas pripeljala do tega usodnega razpotja. Nažaj ne moremo; Moramo izbirati — in ne predolgo...

Kdor ne izbere prve poti, je s tem že izbral nujno. Tukaj abstenenca ne pomaga.

In naj nihče ne misli, da bo po rušilni besnosti prišlo gradilno navdušenje in da je končno vseeno, če tudi gre po drugi poti, kajti vsak organizem ne prenese besnosti, da bi pričakal veselje. Zato pametni tako ne mislijo, temveč izbirajo pot graditve in ustvarjanja.

Samo dva izhoda torej imamo:

Prvi je — združna, stanovska država, ki hoče omejiti nebrzdano igro individualnih interesov v gospodarstvu, politiki in drugih družabnih odnošajih in jih podrediti interesom celote, da pa pri tem ohrani rodbino, vero, privatno lastnino, pošteno privatno podjetnost, ljudsko svobodo, dostojanstvo in pravico.

Drugi izhod je — komunizem v boljševiški državi, v kateri se nebrzdana igra individualnih interesov v gospodarstvu in politiki sicer tudi brzda, toda za drago ceno rušenja rodbine, vere, odvzetja privatne lastnine, omejevanja ljudske svobode, dostojanstva in pravice.

Dimitrije Ljotić:

Največja zabloda

»Kot solnčna luč obsije resnična misel najprej vrhove planin.«

Povsod vlada splošno prepričanje, da se nahajamo v pretežkem položaju — v svetu sploh in pa tudi v naši državi.

To prepričanje sloni na stvarnosti in je resnično.

Kako naj bi tudi ne bilo?

Vsi občutimo, kako razpadajo temeljne celice družbe. Vsi vidimo, kako so prišle osnovne vrednote družbe in politike do bankerota. Povsod vladajo nered, krivica in beda. Ni nam treba govoriti o izredno napetih zunanje-političnih razmerah, ki nas postavljajo pred posebno mračne izgleda.

Tako splošno mnenje je popolnoma upravičeno; saj smo res v pretežkem položaju kot družba in kot ljudska celota. In vendar obstoja spričo nesporne resnice ogromna zabloda, ogromna zaradi težkoč, katere utegne povzročiti.

Zabloda je v tem: mnogi mislijo, da iz takega pretežkega položaja je, more in mora biti izhod lahek.

Tisti, ki upravljajo državo, mislijo, da bomo prišli iz težav, če ustvarimo stranko.

Tisti v opoziciji pa mislijo, da bomo prišli iz težkoč s svobodnimi volitvami, s tajnim glasovanjem in s sporazumom z g. Mačkom.

Tako eni kot drugi smatrajo, da so težkoče minljive in takorekoč lahko odklonljive. Samo da se malo pomudijo okrog mašinerije — pa bo zopet delala dobro in urno. Eni kot drugi mislijo: vse bo dobro, samo da mi preje ustvarimo, kar smatramo potrebnim.

Tisti, ki so gori, pravijo: samo da mi organiziramo stranko (ker potrebujemo naslonitev na ljudstvo) — pa se bomo nato spravili na rešitev pravih ljudskih težav in nadlog.

Oni v opoziciji pa pravijo: samo da dobimo svobodne volitve, tajno glasovanje in sporazum z dr. Mačkom — pa bomo lahko opravili z ljudskimi težavami; odpihnilih jih bomo kakor prazno peno.

Toda edinole in samo »Zbor« pravi (in samo zato ima prav): pretežak je naš položaj. Iz njega ni lahkega izhoda. Kajti če bi bil izhod lahek, ne bi mogel biti položaj težak. Položaj pa je go lažje napredovali, če bi pričeli trobiti

Tretjega izhoda ni. Kdor tega ne vidi, pomaga potiskati nas vse k drugemu izhodu.

Režim, katerega mi propovedujemo, ki razume, da se bo mogel izogniti temu samo, če bo sam solucionalno hraber — samo tak režim more najti izhod iz današnjih težkoč in nadlog z najmanjšo izgubo ljudske sile in bogastva.

Ena od dveh solucij nas čaka:

Ali tista silna, rušilna in slepa — ali tista pogumna, razumna, ustvarjalna in gradilna.

Tista prva nastane, če gospodujoči elementi v državi nimajo poguma ali uvidevnosti, da popravijo napake, težave in nadloge — katere pa dosežejo gotovo stopnje neznosnosti, ko postanejo vse ograje pred nestrpnostjo mas slabotne, pa le-te pregazijo vse zakone, vse svetinje, vse pravice.

Tista druga nastane, če v državi zagospodarijo elementi, ki imajo hrabrost in uvidevnost, da iz temeljev popravijo napake in odstranijo naloge brez ozira na ovire iz dognanih pravic, priznanja interesov in pa zasedenih mest.

V prvem slučaju se kadijo pogorišča na vse strani, preliva se kri brezobzirno, uničuje se bogastvo ljudstva, kot da ga nikdar ni bilo, padajo glave ravno najboljših in najmanj krivih, kot bi bili najslabši, rušijo se temeljne vrednosti ljudske in narodne. Šele po strašnem rušenju,

požaru in krvoprelitju — dolgem in mučnem — prično gospodarji take solucije z železno pestjo graditi novo življenje.

V tisti drugi soluciji ne deluje rušilni bes mase, temveč neusmiljena in razumna ljubezen upravljalcev: kot zdravnik režejo in sekajo samo tisto, kar se mora uničiti, pazijo na za ljudsko celoto dragocene sile, vrednote in bogastvo, vračajoč ji na ta način tisto gradilno navdušenje, katero občuti od raznih bolnih izrastkov osvobodjeni organizem takoj po operaciji. Takoj za tem pa sledi osvoboditev in uvajanje tega gradilnega navdušenja na tista pota, po katerih bi že od davna moralo hoditi.

Mi smo za tisto drugo solucijo. Vi drugi pa izbirajte. Samo ne pozabite, da izberite ne morete uteči. Ako jo tudi samo odložite, ste v stvari že izbrali tisto hujše in težje.«

»Zbor« je razvil svojo zastavo in zbira poštene in pogumne prostovoljce za težko borbo za novo, srečno Jugoslavijo. Kdor ni junak, kdor nima jasne pameti, čistega srca in nesebične ljubezni do naše skupne domovine v sebi, naj ne hodi med nas. Ni nam potreben milijon volilcev, treba nam je samo stotisoč poštenih in hrabrih mož, ki ne bežijo niti tedaj, če ostanejo kot zadržna železna rezerva na bojišču tam, kjer je najbolj vroče...

»Zbor« je razvil zastavo. Zdravi, krepki veter od vzhoda se lovi v njenih gubah... —n.

skupno z mnogimi drugimi o »demokraciji«, »parlamentarizmu«, »svobodnih« in »tajnih volitvah« in o sporazumu z g. Mačkom?

Toda kaj bi nam to koristilo? Res bi hitreje in lažje napredovali. Res pa je, da bo jutrajšnji dan prav gotovo tudi za slepe vidno pokazal, da so to resnično samo prazne besede, za katerimi stoji nedotaknjena, nerešena strašna današnja situacija.

In ker vse to vemo, ostanemo zvesti resnici.

Izbrali smo si težko pot, ker ni lahkega izhoda iz težkega položaja, pa zbiramo — ne pleve in volilce — marveč tovariše in borec.

»Zbor« bi si celo želel, da bi bilo dete te temeljne zablode že vendar enkrat rojeno in da bi bilo delo za toliko napovedovani »ljudski sporazum« že opravljeno. Naj že pridejo na oblast ponovno isti ljudje, katere je ljudstvo imelo že dovolj prilike gledati na čelu države in jih spoznati. Naj bi se na ta način že enkrat in ponovno razbila ta politična zabloda, da bi padla nebeska glorijska upanja izza glav tistih, na katere se lahkoverno ljudstvo še vedno zanaša. Naj bi ljudstvo že vendar enkrat definitivno spregledalo in razčistilo svoje odnose zaupanja še napram tem »rešiteljem sporazuma«. Kajti tedaj bo prišel pravi čas »Zbora«, takrat bo živo poglano naše seme, katero danes pod najtežjimi okolnostmi sejemo širrom jugoslovanske domovine.

Jutrajšnji dan bo kot solnce razpodil meglo, razpršil pa bo tudi vse velike in težke zablode. In tedaj bo pot »Zbora« postala pot vsega našega ljudstva.

Stara modrost

Kako pokvarjen in sleparski je človek, ki pravi: »Odločen sem, ravnati odkrito in pošteno s teboj!« Čemu te besede, o človek? Saj tega ni treba še izreči; na mestu moraš to pokazati, že na čelu ti mora biti odločitev zapisana. Iz tvojih oči mora svetiti, kot more ljubezen čitati iz oči ljubljenege.

Odkrit in dober človek mora biti v svoji pojavi ravno tisto, kar je pokvarjenec v svoji: kdor se mu približa, mora to takoj opaziti, če hoče ali ne.

Umetna odkritost pa je skrito bodalo. Ničesar ni podležjega od volčjega prijateljstva. Ubeži mu, kolikor hitro moreš!

Ali mislite, da mi ne vemo, da bi množice napredovali, če bi pričeli trobiti

Življenje Dimitrija Ljotića

Na kopico vprašanj in prošelj, naj povemo kaj več o tov. Dimitriju Ljotiću, objavljamo danes njegov življenjepis.

Ljotićeva rodbina je ena najstarejših meščanskih rodbin v Srbiji, že več nego 150 let živi v Smederevu. Ded Dimitrija Ljotića, ki mu je bilo prav tako ime Dimitrij, je bil za časa vlade kneza Aleksandra Karadjordjevića, kateremu je bil velik osební prijatelj, okrožni načelnik v Smederevu. Ko je knez Aleksander zapustil prestol in odšel v emigracijo, je z njim odšel tudi Ljotić in čez nekaj let umrl v emigraciji v Bukarešti.

Oče tov. Dimitrija Ljotića, Vlada Ljotić, je bil sošolec kneza Petra Karadjordjevića. Tudi v Parizu sta se šolala skupno. Do konca svojega življenja je bil najiskrenejši prijatelj kneza Petra, poznejšega kralja Petra Osvoboditelja. Po končani nemško-francoski vojni se Vlada Ljotić vrne v Novi Sad in odondod pripravlja upor v Bosanski Krajini, ki je leta 1875 tudi izbruhnil. V vstaji se aktivno bori ramo ob ramo s knezom Petrom Karadjordjevićem, s katerim po zadušeni vstaji odide v Temešvar, kjer prične izdajati list »Narodni glasnik«, v katerem najostreje kritizira politiko kneza Mihajla Obrenovića, ki je usuznjevala Srbijo Avstriji. Radi tega ga avstrijska vlada izžene. Vlada Ljotić odide v Bolgarijo.

Po odstopu kralja Milana Obrenovića se Vlada Ljotić vrne v Srbijo in vstopi v državno službo kot načelnik ministrstva zunanjih poslov. L. 1890 se poroči z Ljubico Stajević, vnukinjo kneza Stanoja iz Zeoka, ki so ga leta 1804 ubili turški nasilniki, kar je dalo povod za prvi Ustanak leta 1804 pod vodstvom Karadjordja.

21. avgusta 1891 se je rodil iz tega zakona sin Dimitrij.

Po smrti kralja Aleksandra Obrenovića odide Vlada Ljotić, ki je bil tedaj senator za smederevsko okrožje, v Ženevo, od koder pripelje v Srbijo novoizvoljenega kralja Petra Karadjordjevića. Vlada Ljotić je bil eden prvih in najvažnejših organizatorjev združnega pokreta v Srbiji in to delo nadaljuje njegov sin, predsednik »Zbora«, Z imenom Ljotić je zvezano srbsko zadrugarstvo, kakor je slovensko zvezano z imenom Janeza Ev. Kreka.

Predsednik našega gibanja tov. Dimitrije Ljotić je dovršil osnovno šolo in štiri razrede gimnazije v Smederevu, leta 1905 pa odšel v Solun, kjer je bil njegov oče generalni konzul, in tam leta 1908 maturiral.

Pravno fakulteto je dovršil leta 1913 v Beogradu.

Kot študent se Dimitrije Ljotić živahno udeležuje v vseh narodnih in kulturnih pokretnih mladine in že tedaj obrača nase veliko pažnjo.

V drugi balkanski vojni se Ljotić pri-

javi kot dobrovoljec in ostane na vojni do konca.

Po končani drugi balkanski vojni pošlje kralj Peter Dimitrija Ljotića kot svojega gojenca v Pariz, da tam študira agronomijo (veda o poljedelstvu). V Parizu ostane do leta 1914, do začetka vojne, narkar takoj odide v Skoplje in stopi v dijaško četo. Novembra 1914 je postavljen za narednika v 5. polku prvega poziva in se udeležuje v borbah za časa prvega umikanja, nato pa v protiofenzivi, v kateri so bile avstrijske čete v teku 15 dni vržene iz Srbije. V teh bojih se je Ljotić odlikoval z nenavadno hrabrostjo, tako da je med svojimi predpostavljanimi in podrejenimi pridobil glas človeka, ki prezira nevarnost. Neštevilne so anekdote, ki krožijo dandanes o njem med srbskim ljudstvom in ki povdarjajo veliko hrabrost našega tovariša.

Jeseni 1915 sodeluje Ljotić v obrambi svojega rojstnega mesta Smedereva. Zadnji se umakne s svojo četo veliki premoči sovražnika. Skupno s svojo četo se poda Ljotić čez Albanske gore, vedno prvi v borbah, zadnji na umikanju, zmerom skrben oče svojim vojakom. V tem umikanju čez Albanijo se sijajno izkaže vsa čvrstost Ljotićevega karakterja in njegovo globoko socialno čuvstvosvanje. Zadnje pare in zadnji obrok hrane je delil s svojimi vojniki, tovariši v težki nesreči.

Po kratkem odmoru na Krfu odide Dimitrije Ljotić na solunsko fronto, kjer sodeluje v vseh bojih kot oficir ter se s svojo četo zlasti izkaže pri zavzetju Kajmakčalana. Leta 1918 sodeluje v proboju solunske fronte. V bitki pri Štipu je ranjen in mora oditi v bolnišnico. — Ko ozdravi, ostane še leto dni v polku in sodeluje pri upostavljanju naše oblasti v predelih, ki so bili zasedeni po italijanskih četah. Ob tej priložnosti se oženi z gđ. Ivko Mavrinac, potomko stare hrvatske rodbine, s katero ima v srečnem zakonu troje otrok.

Leta 1927 se na njegovo inicijativo ustanovi oblastna hranilnica podonavske oblasti v Smederevu. Tega leta osnuje tudi Godominski vodno zadrugo za osuševanje Godominskega polja in postane njen predsednik.

Leta 1931 ga pokojni kralj Aleksander pokliče v nestransko vlado in mu poveri pravosodno ministrstvo. Kot minister pravosodja pripravi in sprovede Dimitrije Ljotić cel niz važnih zakonov, s katerimi je bila izenačena zakonodaja v državi. Njegovo delo v tem resoru je bilo silno plodonosno, tako da so se še njegovi nasledniki lahko okoriščali z njim. Po 8 mesečnem ministrowanju pada ostavko na svoj položaj, ker se ni mogel strinjati z ostalimi člani vlade v osnovnih političnih vprašanjih. Njegova načelnost in poštenost se nista mogli navdušiti za politično

trgovino, s katero so se pričeli baviti člani vlade. Na tisti seji ministrskega sveta, po kateri je tov. Ljotić podal svojo ostavko, se je govorilo o ustanavljanju takrat vladine stranke JNS.

In tedaj je tov. Ljotić prvič spregovoril tiste preroške besede, ki bodo nekoč z zlatimi črkami zapisane v politični zgodovini Jugoslavije. Naš sedanji predsednik je tedaj najodločnejše odklonil katerikoli strankarski režim v Jugoslaviji, ki bi prihajal od zgoraj organiziran od vlade in ki bi delil milosti ne vsemu narodu, temveč le svojim pristašem, kot naravnost poguben za državo.

Ker so takrat ustanavljali JNS, je odklonil njeno ustanovitev, kakor bi bil odklonil in odklanja ustanovitev vsake druge stranke na tak način, ker smatra skupaj z vsemi nami **strankarstvo iz takih virov za narodovo nesrečo.**

Tov. Ljotić je že tedaj ob ustanovitvi JNS tako preroško predvidel razpad te stranke, kakor predvideva razpad vseh drugih strank, ki so na isti način, z istimi sredstvi in z istim namenom ustanovljene.

Ker se je na tej seji ministrskega sveta sklenilo, da izvajanja tov. Ljotića ne spadajo v sejni dnevni red, je vstal tov. Ljotić izjavil, da bo pa njegova ostavka pač morala spadati v dnevni red prav te seje ter odšel, da preda to svojo ostavko.

Tov. Ljotić se po predani ostavki vrne v Smederevo, odkloni naslov ministra na razpoloženju in odkloni tudi ministrsko plačo. Ves se posveti ljudstvu.

Iz dobe Ljotićevega ministrowanja kroži več anekdot, ki izpričujejo njegovo osebnost skromnost in poštenost. Tako je bil on edini minister od zedinjenja do danes, ki ni uporabljal ministrskega avtomobila, nego je prihajal v svoje ministrstvo zmerom peš in to že ob 7. zjutraj.

Najbolj pomembno pa je delo tov. Ljotića na združnem polju, kateremu je posvetil vse svoje sile. Da bi rešil kmete, ki pridelujejo sladkorno peso, pred izkoriščanjem sladkornih tovarn, osnuje oblastno zvezo poljedelskih pridelovalcev sladkorne pese. Preko te zveze dobivajo pridelovalci sladkorne pese kredite in sami v svojih tvornicah predelujejo sladkorno peso ter prodajajo sladkor v lastni režiji. Istotako osnuje Ljotić oblastno zvezo poljedelskih žitnih zadrug v Smederevu, preko katere regulira proizvodnjo žita in tako pomaga kmetu, da za svoj pridelek dobi pravično ceno. Osnuje nadalje Zvezo poljedelskih nabavljalnih zadrug, ki omogočuje kmetom, da morejo svoje potrebe kriti po najnižji ceni.

Februaria meseca 1934 ustanovi Ljotić svoj list »Otdadžbino«, v katerem prične propagirati idejo nove edinstvene Jugoslavije na stanovski podlagi, ki naj bo vodena s pravično in enotno državno politiko. Preko svojega lista vodi nepomirljivo borbo proti vsemu, kar je pokvarjenega in gnilega v tej državi, proti korupciji in nasilju, proti klikarstvu, strankarstvu in koterijaštvu ter politični trgovini, bori se pa za **stanovsko načrtno gospodarstvo** po kulturnem, gospodarskem in socialnem ustroju posameznih krajev, za **stanovsko zastopstvo**, odgovorno svojim stanovskim zbornicam in voljeno iz temeljnih edinic — **obveznih** kmetskih zadrug in strokovnih stanovskih organizacij, za **socijalno pravičnost družabnega in gospodarskega reda**, za **duhovno in gmotno osamosvojitve** človeka in države. Okrog »Otdadžbine« se kmalu zbere velika skupina poštenih in hrabrih ljudi vseh stanov in poklicev, ki prične v ljudstvu sprovajati visoke ideje, ki jih Ljotić oznanja v svojem listu.

Ko so se po tragičnem marsejskem dogodku zbrale vse konstruktivno in pošteno misleče sile v naši državi v skupno gibanje, ni bilo pač primernejšega človeka za vodstvo, kakor je Dimitrije Ljotić. In ko so bile razpisane majske volitve, je Dimitrije Ljotić na čelu jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbora« začutil čas, ko je treba stopiti na pozornico. Odločil se je postaviti lastno kandidatno listo, kar se mu je kljub vsem težkočam in žrtvam tudi posrečilo. Okrog te liste so se zbrali poštene, neustrašeni sinovi te države, katerih je g. Jevtić dovolil naštetih le 23 tisoč, ker mu nikakor ni kazalo priznati jih nad 50.000, kajti sicer bi bil prišel tov. Ljotić v parlament, kjer bi bila resnica iz Ljotićevih ust brez ozira na levo in desno zelo neprijetna g. Jevtiću in še marsikomu. Pa tudi nalezljiva bi bila lahko postala. Zgodil bi se bil lahko čudež, da bi se bila v parlamentu začela širiti — **resnica!** Zato je tov. Ljotić moral imeti premalo glasov!

Širite „Zbor“!

O človeku, ki je izgubil prepričanje

O človeku, ki je izgubil prepričanje, je pisal naš Ivan Cankar že leta 1899, tako, da to velja še danes v isti meri, in bo veljalo vedno bolj vse dotlej, dokler nas bo »osrečevala« strankarska »demokracija«. Sicer pa čujmo našega Cankarja:

Job Mrmolja je imel jako lepo, v zeleno usnje vezano in le na robih nekoliko obrabljeno prepričanje. Zgodilo pa se je nekega jutra, da se je Job Mrmolja vzbudil ter se v tistem trenutku neizmerno prestrašil. Imel je navado, da se je ozrl po svojem prepričanju, predno se je zadnjikrat obrnil na postelji. Doslej je ležalo zmirom deviško in nedotaknjeno na mizi, in Job je zatisnil oči ter se v polusanjah zadovoljno potapljaj po trebuhu. Danes ni bilo prepričanja nikjer. Planil je vznemirjen s postelje ter razbrskal in premetal vse knjige in listine, raztresene po mizi. Naposled je dvignil prt ter pogledal podenj. No, prepričanja tudi pod prtom ni bilo... »Na vsak način, — pozabil sem ga v suknji; a vrag vedi, kako je to prišlo...« Pretipal je suknjo. »Ne, v suknji ga ni...« Segel je po trikrat v vsak žep posebej, v spodnjega štrikrat. In žepi so bili prazni. V nervozni raztresenosti je iskal celo po hlačah in telovniku, par hipov pozneje pa je izprevidel sam brezmiselnost svojega početja. »Kako bi se taka stvar tako neumno izgubila? Saj ni nikaka igla. Prepričanje je dolgo

najem; bilo je res že jako zamazano. Zdelo se je celo, da so nekateri listi iztrgani.

Kaj mi je do njega? Palo mi je v blato jedenkrat — desetkrat; če mi pade najstič, ne poberem ga več. Neumnost!... Po svetu hodijo različni lopovi in smrkavci, ki nosijo sabo eleganten zvezek javnega mnenja, namesto svojega prepričanja. In godi se jim dobro... Sploh je ta stvar že zastarela; svet napreduje neprestano in sčasoma bo vrgel v kot vse te smešne fosilije...«

Mrmolja je odšel in srečal visokega človeka s cilindrom na glavi ter ga pred vratni visoke temne hiše nagovoril: »Oprostite, velerodni gospod, da se Vam predstavim: moje ime je Job Mrmolja. Rad bi govoril z Vami par besed.«

»Pompilij Streha, državni poslanec... Izvolite...«

Preromala sta dolgo vrsto mračnih stopnic in hodnikov, naposled sta dospela do visokih durij. Pompilij je zavrtel ključ in po nekaterih komplimentih in opravičevanjih je sel na mehke fotelje. Ko se je nalahko zazibala pod njim žametna blazinica, pobožalo ga je prijetno čustvo in za trenotek se ga je lotil dvom... »Odkod mi je čast, gospod Mrmolja, da me razveseljujete s svojim nepričakovanim posetom?«

»Gospod poslanec, jaz plačujem svoje davke poštno in laskam si, da sem obče spoštovan in soliden človek... Zato me je toliko bolj vzalostila in potrla grenka nezgoda, ki me je doletela današnje jutro. Ako se ta stvar kakorkoli ne reši, tedaj

najem; bilo je res že jako zamazano. Zdelo se je celo, da so nekateri listi iztrgani. Kaj mi je do njega? Palo mi je v blato jedenkrat — desetkrat; če mi pade najstič, ne poberem ga več. Neumnost!... Po svetu hodijo različni lopovi in smrkavci, ki nosijo sabo eleganten zvezek javnega mnenja, namesto svojega prepričanja. In godi se jim dobro... Sploh je ta stvar že zastarela; svet napreduje neprestano in sčasoma bo vrgel v kot vse te smešne fosilije...«

Mrmolja je odšel in srečal visokega človeka s cilindrom na glavi ter ga pred vratni visoke temne hiše nagovoril: »Oprostite, velerodni gospod, da se Vam predstavim: moje ime je Job Mrmolja. Rad bi govoril z Vami par besed.«

najem; bilo je res že jako zamazano. Zdelo se je celo, da so nekateri listi iztrgani.

Kaj mi je do njega? Palo mi je v blato jedenkrat — desetkrat; če mi pade najstič, ne poberem ga več. Neumnost!... Po svetu hodijo različni lopovi in smrkavci, ki nosijo sabo eleganten zvezek javnega mnenja, namesto svojega prepričanja. In godi se jim dobro... Sploh je ta stvar že zastarela; svet napreduje neprestano in sčasoma bo vrgel v kot vse te smešne fosilije...«

Mrmolja je odšel in srečal visokega človeka s cilindrom na glavi ter ga pred vratni visoke temne hiše nagovoril: »Oprostite, velerodni gospod, da se Vam predstavim: moje ime je Job Mrmolja. Rad bi govoril z Vami par besed.«

»Pompilij Streha, državni poslanec... Izvolite...«

Preromala sta dolgo vrsto mračnih stopnic in hodnikov, naposled sta dospela do visokih durij. Pompilij je zavrtel ključ in po nekaterih komplimentih in opravičevanjih je sel na mehke fotelje. Ko se je nalahko zazibala pod njim žametna blazinica, pobožalo ga je prijetno čustvo in za trenotek se ga je lotil dvom... »Odkod mi je čast, gospod Mrmolja, da me razveseljujete s svojim nepričakovanim posetom?«

»Gospod poslanec, jaz plačujem svoje davke poštno in laskam si, da sem obče spoštovan in soliden človek... Zato me je toliko bolj vzalostila in potrla grenka nezgoda, ki me je doletela današnje jutro. Ako se ta stvar kakorkoli ne reši, tedaj

je moja eksistenca uničena, in moje življenje izgubljeno... Prosim Vas, gospod poslanec, ne bodite trdosrčni... ostalo bo med nama, in niti kapljica blata ne bo pala na Vaš značaj...«

»Oprostite, gospod Mrmolja, — zdi se mi, da se ne izražate popolnoma jasno. Vaše besede so nekako meglene, mistične... Časih je sicer dobro, če govori človek megleno in mistično; — to ga odene pred narodom z glorio globokoumnosti... Toda v privatnem razgovoru to ne gre... oprostite...«

je moja eksistenca uničena, in moje življenje izgubljeno... Prosim Vas, gospod poslanec, ne bodite trdosrčni... ostalo bo med nama, in niti kapljica blata ne bo pala na Vaš značaj...«

»Oprostite, gospod Mrmolja, — zdi se mi, da se ne izražate popolnoma jasno. Vaše besede so nekako meglene, mistične... Časih je sicer dobro, če govori človek megleno in mistično; — to ga odene pred narodom z glorio globokoumnosti... Toda v privatnem razgovoru to ne gre... oprostite...«

Mrmolja se je sklonil; podrsal je z nogami po preprogi ter zakašljajal.

»Dovolite, da Vam odkrijem vso reč, — da jo razložim natanko in po vrsti... Imel sem prepričanje, vezano v zeleno usnje in še jako dobro ohranjeno, odrgnjeno je bilo samo na robéh...«

Poslanec je pokimal z glavo.

»Razumem... razumem...«

»In pomislite, — davi ko se prebudim, ni mojega prepričanja nikjer. Iskal sem ga med knjigami, pod prtom, pregledal sem svojo suknjo, pretaknil vso sobo. Prepričanja ni bilo nikjer, in ne spominjam se niti najmanj, kedaj bi ga bil izgubil... V tem hipu, gospod poslanec, ko sem Vas ugledal na ulici, obšla me je neprijetna slutnja...«

Pompiliju se je zgrbil obraz v čudovite, skrajno hudomušne gube in nanosnik je vztrepetal.

»Ej, Vj bratec pretkani... poznam jaz to stvar...«

Izza ustnic se mu je izvilo polglasno

Ob usodnem času

Vprašala je muha svojo sestru, sedečo na rogu vola, ki je bil vprežen v plug, kaj dela na rogu. Ta pa ji je odgovorila: »orjeva«...

Pravijo, da so nekoč vprašali Črnogorca, katerega žena je pred tednom rodila, pa so jo že videli kako nosi na hrbtu butaro drv iz gozda domov, medtem, ko je mož kadil tobak na hišnem pragu, zakaj on ne nosi drv namesto žene. Črnogorec pa je odgovoril: »Ej ljudje, ali ne veste, da smo pred tednom rodili?«

Tako tudi pri nas mnogi samo »nadzorujejo«, ko drugi delajo v potu svojega obraza, pa čakajo, kdaj bo prišel ugoden trenotek in konjunktura, da se udarijo v prsa, češ, ali vidite, kaj smo napravili?

Če se jim je to do sedaj povsod posrečilo radi kakšnega akademskega naslova, ki ga nosijo, radi familije, iz katere izhajajo ali s katero so v sorodu, radi političnega vpliva, ki so ga imeli pri liberalni demokraciji ali radi ravno takšnega denarnega vpliva, potem jim povemo, da tega v »Zboru« ne bodo doživeli!

V »Zboru« je odskočna deska v javno življenje za vse enaka, pa, če pride kdo iz premogokopa, iz delavnice, iz kmetijske hišice, iz univerze ali iz palače! Ta odskočna deska se imenuje v »Zboru« delo za skupnost! Le od tega dela je odvisno, kako visoko bo kdo »skočil« na kak vidnejši položaj v organizaciji in v javnem življenju. Nam so potrebni javni delavci, ne javni nadzorniki! Teh slednjih je bilo tudi pred nami dovolj, pa od samega nadziranja ni nihče delal!

Te besede veljajo prav tako za vse naše tovariše v organizaciji, kakor tudi za tiste, ki pravijo: »bomo videli, kako boste delali, pa, če se nam bo dopadlo, pristopimo«. Veliko je »nadzornikov«, ki nekako od zgoraj dol prekrižanih rok iz kakšne kavarnice ali gostilne opazujejo »Zbor« v porodniških težavah, pa se že radi tega blagohotnega opazovanja smatrajo za neke duhovne babice, visoke pokrovitelje »Zbora«, meneč, da bo to dete kar zavriškalo od veselja, kadar se bodo ti blagovolilci proglasili za otrokovega očeta. Drugi zopet mislijo, da je dovolj, če prav prijazno odzdravijo prijatelju iz »Zbora«, ga vprašajo tako mimogrede po junaškem zdravju, pa ga ob slovesu celo pokroviteljsko potrepeljejo po ramenu. V naši vojski pomeni tako potrepeljanje »na mestu voljno« za konje —, gospodje pa mislijo, da bo prijatelj iz »Zbora«, ki je pri tem mislil na konjevodca, ves srečen iz same hvaležnosti za to potrepeljanje, pa, da bo pozneje takoj predlagal to gospodo za predsednika, kakor hitro bi bila konjunktura tu, da se ti gospodje vselijo v »Zbor«.

Res je, da je po bridkih izkušnjah današnjega dne čisto opravdano nezaupanje do kake politične akcije čisto vzrok vse-

mu temu. Tako nezaupanje tudi prav lahko razumemo. Njega so deležni ravno trdni značaji, ki ne iščejo koristi in se jim politika gabi. Žal pa je takih prav malo! Mnogo češči so tisti drugi slučaji. V vlogo »nadzornikov« se je žal vživela bolj inteligenca, ki bi morala paziti, da ne postane narodova nesreča, za kar imamo posebno Slovani talent.

Takšna narodna nesreča je že bila poljska šlahta in ruska carska inteligenca, pa bi se naša inteligenca vsaj ob vsakdanjem srečanju na ulici z emigracijo iz raznih krajev lahko še pravočasno zavedla, da ne bo prepozno! Kajti danes v dobi radija, zračnega prometa in ekspresnih vlakov se še vse hitreje menja fizionomija sveta. Gospodarska kriza pa še pospešuje ta tempo.

Divide et impera

Deli in vladaj! Staro geslo. Poznali so ga že stari Rimljani. Od tedaj dalje se ga poslužujejo v praksi vsi oni, ki hočejo oblast. Posluževali so se ga v Avstro-Ogrski in Habsburžani i Nemci i Madžari, da so mogli ostati na oblasti, čeprav so bili v manjšini. S tem, da so razdvojili posamezne narodnosti med seboj, s tem, da so umetno netili med njimi spore, so dosegli, da so obdržali oblast in vodstvo države. Svojo relativno premoč so spremenili v absolutno premoč.

Avstro-Ogrska je razdvojila Slovane s tem, da je dala Poljakom nekako izjemno stališče in jih podpirala doma proti Rusom in Čehom na škodo teh. Razdelila je Jugoslovane in zanesla med nje plemenski boj. Izigravala je domače Srbe proti Hrvatim in obratno in skušala celo napraviti bosanski jezik. Celo Slovence je skušala razdvojiti s tem, da je ustvarjala Kranjce, Štajerce, Korošce in Primorce. Ta taktika je dobro uspevala, kajti še danes, po 18 letih osvobođenja, čutimo posledice tega početja.

Tega mikavnega zgleada so se pri nas oprijele naše politične stranke. Razdelili so stanove v liberalce, klerikalce, socialiste, radikale itd. Vsi ti, politično med seboj sprti pripadniki posameznih stanov pa iščejo zase koristi samo v svoji stranki, ker se ne zavedajo, da koristi klerikalnemu kmetu prav tako, kar koristi liberalnemu in obratno in da nikakor ne more biti v kvar socialističnim delavcem, kar koristit liberalnim.

Tako dobimo pripadnike posameznih stanov, ki so razdeljeni na vse mogoče politične stranke in ki skušajo, vsak del posebej, v svoji stranki izvojevati koristi zase. Ker pa niso nikdar vse stranke edine, tudi noben stan ne more enotno nastopiti za svoje koristi. Opozicija nastopa vedno in v vsakem vprašanju proti vladajočim strankam, ker ne more dopu-

zato pa, inteligenca, posebno mlajša, nehaj biti »nadzornik«, zavijaj hitro rokave, pa na delo, dokler je še čas! Mar ne slišiš usodepolnega hoda časa? Prisluhni, kaj govori zemlja, vdihavaj njen vonj, opij se z njim, ne bodi izkoreninjenec. Ne širi prepada med seboj in svojim narodom, iz katerega si izšla, zidaj granitne mostove čez prepad, proži roko ljudstvu, kateremu pripadaš.

Toda znaj, da tudi s samim pristopom v »Zbor« ni nič opravljeno! Kajti vsak član »Zbora« mora biti delavec — borec, ali pa se bo znašel prej ali slej kakor trot pred panjem! Delo je naša akademska titula! Trote pa postavljamo pred panj v organizaciji, kakor jih bomo, ko pride naš čas, postavili pred panj v državi!

Naš program je in bo vedno in povsod isti, — delo! T. Š.

stiti, da bi te dosegle one uspehe, katere hočejo same doseči, da bi si s tem pridobile novih pristašev, novih moči. Ko se pa dokoplje opozicija do oblasti, dela prejšnja vladajoča stranka isto, kar so oni prej delali. In tako se dogaja, da se nikdar ničesar ne stori, kar bi bilo v korist enemu ali drugemu stanu, ampak dosežejo uspehe in koristi le posamezni individui osebno — seveda na škodo celokupnosti. Tako je prišlo do tega, da naše gospodarstvo propada, obenem se pa manjšajo dohodki države same tako, da obstoji nevarnost, da bi država ne mogla več vršiti svojih nalog. V takem položaju pa posežejo vladajoče stranke po sredstvih, ki so najbližja. Vzamejo pač tam, kjer se najhitreje in najlažje dobi potrebna sredstva. Tako se zniža n. pr. državnim uslužbencem njih dohodke. Da se pa pokaže dobro voljo, se zaščiti kmete pred eksekucijo itd. Vedno se udari po onem stanu, ki je najslabše organiziran in od kogar se pričakuje najmanj odpora, drugemu se pa da danajsko darilo.

To so pa povsem napačne metode, ki bi smele priti v skrajni sili v poštev samo kot kratkodobne, le začasne odredbe. Ne dvomim, da se je hotelo svoj čas z uredbo o zaščiti kmetov le-tem koristiti, kakor ne dvomim, da se je hotelo z redukcijo plač odpomoči slabemu finančnemu stanju države. V obeh slučajih se je pa doseglo ravno nasprotno, da so se namreč dohodki države celo zmanjšali in se odvzelo kredit, uslužbenca pa spravilo v naravnost obupen položaj.

Ker pa tvori vse narodno gospodarstvo nedeljivo celoto, taki udarci ne morejo ostati brez učinka na celokupnost. Zaščita kmetov je sicer res prvi trenotek očuvala kmeta, ima pa brez dvoma tudi slabe strani. Prizadela je predvsem podeželske obrtnike in trgovce in ubila naše denarne zavode na deželi. S tem je

pa potegnila v vrtinec propasti tudi večje denarne zavode v mestih in prizadeti so bili vsi obrtniki in trgovci, ki so delali s kreditom. Vse naše gospodarstvo, ki je baziralo na kreditu, je prišlo v krizo.

Naši nameščenci, katerim so se znižali njih dohodki, so morali svoj proračun postaviti na drugo bazo in iskati ravnovesja. Po večini so najprej znižali izdatke za stanovanja, na to za obleko, obutev, kulturo, higijeno itd., konečno pa tudi za hrano. Zopet se je ta udarec po uslužbencih porazdelil na vse druge stanove, hišne lastnike, trgovce, obrtnike, kmete in končno tudi na delavca.

Iz tega je pa razvidno, da ne gre enega stanu na škodo drugih favorizirati in tudi ne enemu stanu odvzeti, kolikor se momentano potrebuje za kritje nujnih državnih potreb. Previden gospodar mora pri vsakem ukrepu računati z eventualnimi posledicami svojega poslovanja. Treba je pametnega gospodarskega načrta za daljšo dobo, ne pa, kakor delajo naše politične stranke, ki poznajo samo potrebe trenutka in morda že celo s tem računajo, da bodo že davno v opoziciji, ko se bodo pojavile zle posledice njih postopanja ter da bodo celo ta položaj izkoriščale proti vladi, ki jih ni zagrešila.

Iz tega razmotrivanja pa vidimo, da stanovi ne morejo računati na zboljšanje njih položaja, dokler se pustijo posamezni od njih vprezati v vozičke, ki vozijo v najrazličnejše smeri. Treba je, da sami uvidijo, da jih reši le skupen, po stanovih organiziran nastop. Uvideti morajo, da po političnih strankah razdeljeni in razcepljeni ne morejo doseči zboljšanja gospodarskih prilik, ampak da se bijejo med seboj izključno za tuje interese, sebi in tovarišem pa pripravljajo gospodarski polom in si sami kopljejo svoj grob.

Stanovi, vzdamite se, odvzrite robske verige političnega suženjstva, strnite se v enotne falange, da boste sodelovali pri gospodarski preureditvi države! »Zbor«, v katerem se zbirajo nesebični rodoljubi, Vas kliče v svoje vrste, kjer boste brez komande različnih poklicnih politikov sami reševali najvažnejša gospodarska vprašanja in gradili temelj boljši, novi Jugoslaviji!

K. F.

Francoski memento

»Kmetška liga« v Franciji je ob priliki zadnjih dogodkov, ki ogrožajo svetovni mir, izdala sledeči proglas:

»Besedi naj imajo sedaj tisti, ki bodo dali jutri svojo glavo.

Vojna je pred našimi vrati. Priklicali so jo politiki vseh barv, ki niso znali izkoristiti zmage in zagotoviti varnost.

Da bi imeli mir, nam je potrebna sloga ljudstva. Toda tisti, ki so odgovorni za današnje stanje, niso kvalificirani, da bi to slogo ustvarili.

Da, potrebna je sloga ljudstva — toda brez politikov. Kajti na dan objave nove

hahljanje, in dvignil je kazalec desne roke. Ta kazalec je bil izvanredno kratak in debel.

»Koliko zahtevate zanj... a? Da bi me naplahali, tega Vam ni treba misliti. Imam prakso... he, he... imam prakso!«

Job je širil oči v skrajnem začudenju. Opiral je dlani ob kolena in strmел gopodu poslancu v obraz.

»Ne razjezite se, gospod poslanec... a zdi se mi, da zdaj sami govorite nekako mistično in megleno... Vaš kazalec... ne, gospod poslanec, ne razumem Vas...«

Tiho hahljanje Pompilijevo se je izpreminjalo polagoma v glasnejši smeh. Telo se mu je stresalo v enakomernem taktu, kakor bi ga suvala za hrbtom nevidna roka.

»Dražestni ste, gospod Mrmolja... Kakšna nedolžnost... kakšno čarobno hinvastvo! Vi ste ustvarjen minister!... A zdaj sva sama, — zdaj je to popolnoma nepotrebno. Pred menoj se ni treba skrivati. Jaz vem čisto natanko, kako se prepričanja kupujejo in prodajajo. Svoje na priliko sem menjal že štirikrat. To je jako dobro. Človek se čuti nekako prerobenega... Toda vrtniva se k stvari... Koliko bi radi zanj? Odkrito Vam povem, da nisem za zdaj v nikakih zadregah. Prepričanja so dandanes jako poceni. Dobé se celo za blagohoten smehljaj, podarjen na pravem mestu in o pravem trenotku. Sploh opažamo, da je prišlo to blago že precej iz mode...«

Mrmolja je skočil s fotelja.

»Ali za Boga, gospod poslanec, — jaz ne prodajam svojega prepričanja. Nikakor ne. Moje prepričanje ni nikak predsodek. Vrh tega je vezano v zeleno usnje. Prosim Vas torej, da mi ga vrnete.«

Pompilijev obraz je postal hipoma resen in hladan.

»Kako to, da me spravljate v zvezo s svojim prepričanjem?... Dragi moj, ne preneglite se v svojih besedah. To bi Vam lahko škodovalo... Jaz nimam nikakega prepričanja; za nekaj dni sem zastavil celo svoje. Tudi ko bi ga imel pri roki, ne mogel bi Vam postreči z njim. Rabim ga v nedeljo na volilnem shodu... Najin razgovor je potemtakem brez pravega pomena in zdi se mi, da si nimava povedati ničesar več...«

Vzel je v roke časopis ter se navidezno zamislil vanj. Mrmolja ga je gledal nekaj časa od strani; naposled je zamahnil z roko ter se poslovil...

Odšel je v uredništvo »Resnice«.

»Rad bi naznanil v Vašem listu, gospod urednik, da sem po nesreči izgubil svoje prepričanje...«

»V upravnistvo!«

»Ne, gospod urednik, — stvar je nenavadno važna in zato bi želel, da bi vtaknili med domače novice nekako notico...«

»O čem?«

»O mojem prepričanju.«

Košuta se je popraskal pod nosom.

»Razložite mi, Vi, — kakšno reč pa si prav za prav predstavljate pod to nenavadno besedo?«

Mrmolja ga je pogledal.

»Dá, kakšen vrag je to, — prepričanje?«

»Ali tega Vam ne morem razlagati, gospod urednik. Res ne. Nisem se učil logike in zato ne znam definirati... Prepričanje?... Prepričanje?!... To je tako neka stvar... ljudje jo imajo pri sebi, kadar jo rabijo... Gospod Pompilij Streha pravi, da je prišlo iz mode in moj prijatelj Sempronij je imenuje celo smešno fosilijo... Moje, recimo, je bilo vezano v zeleno usnje, med tem ko je Sempronijevo samo broširano... Nekateri imajo samo platnice, jako krasne platnice, — profesor Pankracij Mulva celo z zlatom vdellane, — in vendar so samo platnice... Resnično, jaz ne znam definirati...«

Košuta se je zamislil.

»Preprijanje... preprijanje...«

Naposled je vstal, stopil k polici ter odprl ogromen leksikon... Čital je nekaj časa, stresal z glavo ter se obrnil k Mrmolji.

»Odkod pa ste dobili svoje prepričanje? Ali ste ga ukrali?«

»Ne, ne... za Boga... čemu bi ga bil ravno ukral...?«

»Hm... kdo vé; vendar, — Vaša stvar ni popolnoma čedna...«

»Ali prosim Vas, — česa me dolžite?«

Košuta je zmajal z rameni.

»Torej, — napišite notico... Nazadnje, — kaj pa je tega treba?... Jaz nisem videl nikdar nikakega prepričanja in kljub temu izhajam pošteno. Moji član-

ki so naravnost ženijalni, — brez samohvale. Tako sodi publikum... Kakor se vidi, ne spadate v moderno družbo, — Vi s svojimi zastarelimi pojmi... A to je Vaša reč; — kakšno notico hočete?«

Mrmolja je stisnil ustna, pogledal skozi okno ter pomislil.

»No, — kakšno notico! — Zapišite: — neki človek, — obče spoštovan in soliden človek — je izgubil 21. t. m. svoje prepričanje. Vezano je v zeleno usnje in še jako dobro ohranjeno. Če je kdo morda naletel nanj, naj ga vrne. Nagrada po dogovoru. Naslov pové iz prijaznosti uredništvo.«

Samo še kratko opombo nam pove Cankar:

Mrmolja ni našel svojega prepričanja. Na poziv »Resnice« se je oglasilo brez števila nepoštenih ljudi; pohlepnj obljubljen nagrade so prinašali različne neumnosti: — svoja malovredna in od večnega prehajanja iz roke v roko do cela obrabljena prepričanja, bedaste predsodke, petkrajcarska javna mnenja itd. Nekdo mu je poslal celo zvezek rdeče vezanega Bäckera... Naravno je, da si Mrmolja z vsem tem ni mogel opomoči. Od težke žalosti in bridkosti in hiral, njegova lica so upadala in zdravniki so v kratkem času obupali nad njim. Umril je o sv. Treh kraljih in krasni pogreb je pričal o njegovi splošni priljubljenosti...

Danes ne bi smel Cankar niti za šalo več napisati, da je nekdo umrl od žalosti, ker je izgubil — prepričanje. V toliko smo »napredovali«.

vojne bodo — kakor leta 1914 — pobegnili v Bordo ali v kako drugo mesto, ki bo dovolj daleč od fronte.

Kmetje bodo v rovih in jarkih našli prebivalce mest vseh stanov, samo ne politikov in parlamentarcev.

Mi kmetje, odločno miroljubni, toda vdani odbrani svoje zemlje, svojega ognjišča in svoje rodbine, zahtevamo spricho zunanje nevarnosti, ki je tako blizu — da se sestavi izvenparlamentarna vlada, ki bi izšla iz živih narodnih sil, iz mladosti, iz

vrst proizvajalcev, bivših vojakov in očetov rodbin.

Pozivamo vse Francoze k slogi, da bi živel Francija v miru in pravici!

Osrednji odbor kmetijske obrambe: Jean Bohtion, oče rodbine, bivši vojak, odlikovan z vojnim križem, predsednik; Salvalon, kmet, oče rodbine, vitez legije časti, odlikovan z vojnim križcem z devetimi pohvalami, podpredsednik; Coir, kmet, oče rodbine, odlikovan z vojno kolajno s sedmimi pohvalami, odbornik.

ORGANIZACIJA »ZBOR«

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Zbora« v Trbovljah.

V nedeljo 19. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Zbora« v Trbovljah v prostorih gostilne Forta. Občni zbor je presegel vsa pričakovanja. Dvorana je bila nabito polna, tako, da niso našli vsi mesta, temveč jih je moralo še mnogo stati ob straneh. Mnogo tovarišev je tu na zboru na novo pristopilo v članstvo.

Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Šturbej Franc. potem je gov. žane Miklavčič raztolmačil pravila, nato je govoril tov. Stevan Vučkovič, podpredsednik bratske mestne organizacije »Zbora« v Zagrebu in predsednik glavnega odbora jugoslov. narodnih delavskih sindikatov za vso državo in končno tov. Ture Šturm, starešina Ljubljanskega organizacijskega področja »Zbora«. Nato je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Šturbej Franc, jamski plemnik, podpredsednik Zaplotnik Ivan, tesar, blagajnik Zelič Franc, rudar, tajnik Tratar Lojze, rudar, odborniki: Miklavčič žane, kanclist, Knez Franc, rudar, Dečman Tomaž, kovač, Brinovec Polde, rudar, Steh Zvonko, Jaklič Rudolf, Skoda Slavko in Vivod Štefan, rudarji. Revizorji: Ule Ivan, poslovodja, Zavolovšek Ivan, urar in Leskovac Ivan, kovač.

Podrobno poročilo o tem nad vse uspelem zboru podamo prihodnjic, kakor tudi govor našega temperamentnega odličnega tovariša Zagrebčana, ki je vse prisotne navdušil za vzvišene ideje »Zbora«. Z zbora je poslana vdanostna brzojavka Nj. V. Kralju Petru II. in pozdravna brzojavka tov. Ljotiču.

Pri slučajnostih se je oglašil tudi tovariš s vprašanjem, če sme biti kot član »Zbora« tudi član podpornega in posmrtnega bojovniškega sklada g. kateheta Rateja v Trbovljah, nakar mu je tovariško objasnjeno, da so požarna bramba, nogometni klubi, veteranska društva in skladi po zakonu nepolitična društva, kjer so lahko včlanjeni ljudje najrazlič-

nejših političnih naziranj, da pa član »Zbora« ne more biti istočasno član kakšne politične stranke.

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Zbora« v Kranjski gori. V nedeljo 19. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Zbora« v Kranjski gori. V prostorih gđč. Drage Hribar se je zbrala elitna četa prvih goranjskih borcev; Zbor je otvoril naš agilni tov. Lojze Smolej-Borovski in v kratkih, a zelo umljivih besedah: raztolmačil smisel naše borbe.

Po govoru tov. Outrate Vinka, člana zač. banov. odbora »Zbora« iz Ljubljane se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Jože Kosmač, miz. pomočnik, Kranjska gora 7; podpredsednik Andrej Berce, delavec, Kranjska gora 59; tajnik Lojze Smolej-Borovski, zasebnik, Kranjska gora 140; člani odbora: Mirko Juvan, avtoizvošček, Kranjska gora 30, Alojzij Uderman, voznik, Kranjska gora 52, Adolf Smuk, delavec, Kranjska gora 15, Tone Zupan, miz. pomočnik, Kranjska gora 54.

Sestanek Jug. lj. gib. »Zbor« na Viču.

V nedeljo 19. t. m. ob 9. dopoldne se je vršil prvi informativni sestanek Jug. ljudskega gibanja »Zbor« na Viču v salonu gostilne pri Kramarju. Na sestanku je poročal tov. R. Šimovec, ki je podrobno raztolmačil program in smernice gibanja ter pomen in razliko napram ostalim pokretom na svetu.

Sklenilo se je, naj se vrši še več slučnih predavanj, kjer naj se seznanijo članstvo in javnost o podrobnostih programa in načel Jug. ljudskega gibanja »Zbor«. Sestanek je bil prav lepo obiskan.

V nedeljo dne 26. aprila t. l. ob 9. uri dop. se vrši v istih prostorih drugi sestanek Jug. ljudskega gibanja »Zbor«, na katerem bo predaval tov. Ture Šturm o »Načrtu gospodarstvu v Jugoslaviji«. Vabimo vse, ki se zanimajo za to aktualno vprašanje posebno pa članstvo, da se ga udeleži v čim večjem številu.

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Zbora« za Spodnjo in Zgornjo Šiško, Dravljice, Koseze in Zapuže bo v nedeljo, dne 3. maja točno ob 10. uri v prostorih gostilne »Stara pošta« v Zgornji Šiški (pri mitnici).

Vstop imajo le člani, ki so že predali svoje prijavnice ter po njih vpeljani somišljeniki, kateri pred začetkom zbora predajo prijavnico. Vsi ti slednji imajo v smislu naših pravil tudi takoj že volilno pravico.

Prosimo tovariše, naj svoje prijatelje, ki ne prejema našega glasila, o tem obveste.

Tovariši, v boj za stanovsko demokracijo!

Priljubljeni odbor.

Sreski poverjenik.

Predsednik Jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor« je odredil na podlagi § 46, naših pravil sresko poverjenišvo in imenoval njegovega poverjenika za:

srez Slovenske Konjice tovariša Julce Hmelaka, posestnika iz Oplotnice.

Vsi prijatelji v tem srezu, ki nameravajo v svojih krajih organizirati naše gibanje, naj se obračajo na zgoraj imenovanega tovariša.

Srezi, ki še niso dobili svojih poverjenikov, naj se v vseh vprašanih organizacij obracajo na starešinstvo Ljubljanskega organizacijskega področja »Zbora«, Ljubljana, Novi trg 4-II.

Samo za primer.

Zadnjega pol meseca je bilo po vsej državi 23 občnih zborov mestnih in krajevnih organizacij »Zbora« in sicer:

1. Srez Bjelinski: Suhopolje, Dragaljevac, Zabrc.
2. Srez Sarajevo: Sarajevo.
3. Srez Brčki: Slatina.
4. Srez Zvorniški: Kozluk, Branjevo, Teočak, Rastošnica, Gušter.
5. Beograd.
6. Srez Slav. Brod: Trujani.
7. Srez Koprivnica: Novi grad Podravski, Golo brdo, Pučile.
8. Srez Podunavski: Petrijevo, Kolari.
9. Srez Šibenik: Betina.
10. Srez Bela crkva: Jasenov.
11. Srez Požarevac: Dragovac.
12. Srez Osijek: Osijek, Valpovo.
13. Srez Našice: Črnomošnjak.

Poleg tega ustanovljeno je dvajseto organiz. področje — Kosovsko področje s srez: Kosovska Mitrovica. Vučitrn, Peć, Priština, Srbica in Istok.

Tovariši! Naročnino za list lahko plačate v upravi »Zbora«, Ljubljana, Novi trg št. 4-II., ali pa položnic na isti naslov. Samo plačajte jo!

Dajte Pravice, Časti in Kruha!

Resnično, resnično vam povem, ljudje božji; čeprav bi sto let ne bilo dežja, bi tepci in zakrknjenci vseeno rasli. V tej grešni zemlji so še vedno taki, ki verujejo slepo v »demokracijo«. Toda komu verujejo? Tistim, katerim propovedovanje demokracije koristi. Kajti resnično vam povem, da pridigajo o »demokraciji« samo politični izkoriščevalci; tisti, ki hočejo kupovati glasove, katere bodo ob prvi priliki in prvemu kupecu prodali naprej; tisti, katerim politika ni častna služba, marveč poklic in izvir sebične koristi. Tisti, ki so bili v JRSD, JNS, POF in ... Nadalje tisti, ki so na drugi strani bili v HRSS, HSS, SDK in UO. Torej vsi tisti, ki hočejo jutri napraviti novo brozgo iz velikih črk cirilice in latinice — vse, dokler abecede ne izčrpa do kraja.

Toda ljudstvo strada. Strada kruha in pravice.

Tisti, ki tako vneto delujejo v parlamentu, povišujejo svoje dnevnice in darujejo sami sebi »zimsko pomoč«. Tisti izven parlamenta — čakajo, da pride vrsta nanje.

Toda, kaj sme in kaj mora ljudstvo? Naj čaka!

Potrebnejša je zmaga demokracije, zmaga prodajanja časti, svobode kupovanja vesti, svoboda izkoriščevalcev in izkoriščanja.

Kaj briga ljudstvo kruh in obleka? Naj čaka!

Tako gre že leta in leta. Borijo se za »demokracijo«, ne vidijo pa, da vendar imamo »demokracijo«, večjo in norejšo, kot kjerkoli. Zato nam pa tudi gre tako dobro!

Menjamo režime; boljše za boljšimi, močnejše za močnejšimi, demokratičnejše za demokratičnejšimi. Toda Pravice, Časti in Kruha nismo dobili.

Tako veselo zidajo grad na pesku. Zidajo grad bolnih sanj. Hranijo ljudstvo s pravljicami o »demokraciji«. Toda »demokracije« ne moreš vtakniti v usta mesto kruha. Prazen želodec stoka naprej. Menjajo se režimi iz dneva v dan, že nad trikrat po desetkrat so se menjali. Vsi obe-tajo čudeže. In izginjajo v pozabljene. Obljube pa so, kakor lanski sneg.

Ljudstvo kliče: Dajte Pravice, Časti, Kruha!

Toda oni odgovarjajo: Dal bomo zakon o zaščiti demokracije!

Mnogo jih je in še bodo prišli taki, ki živijo od »demokracije«.

Resnično, resnično vam povem: čeprav bi sto let ne bilo dežja, bi tepci in zakrknjenci vseeno ne izumrli!

Naš program

Smernice

IV.

Zahtevamo, da državne in samoupravne potrebe ne bodo presegale gospodarske moči ljudstva. Zato zahtevamo pametno varčnost. Javna bremena ne smejo ubijati gospodarstva; ustrezati morajo splošnim narodnim dohodkom.

Zahtevamo, da bodo bremena za kritje javnih potreb pravilno razdeljena med davkoplačevalce po njih dejanski moči.

Zahtevamo revizijo državnih obveznosti; nadalje zahtevamo, da država svoje obveznosti izpolnjuje v interesu svojega lastnega kredita.

V.

Smatramo, da v sedanjih stiskah ljudstva nikakor ni umestno, držati roke križem.

Država ne sme ovirati onih, ki delajo v skladu z njenim družabnim in gospodarskim načrtom in izdelujejo nove življenjske pogoje. Ona mora dati pobudo za taka stremjenja, kjer jih še ni; kadar pa se pojavijo, jih mora podpirati in pospeševati. Kjer se taka stremjenja ne pojavljajo, jih mora država namoženiti iz lastne moči.

Zlasti hočemo take družabne pogoje, ki bodo razgibali podeželje, da bo s svojimi napori na polju izobrazbe, zdravstva in gospodarskega napredka plodno izbiral in pomnoževalo pobude, ki bodo dvignile njegovo moč.

Pri tem zahtevamo, da naj bo podeželju, kot viru rasnobiološke duhovne in gospodarske moči naroda obvarovan z ene strani njegov osnovni značaj, z druge strani pa naj mu bodo zajamčeni zdravi in vzvišeni plodovi splošne človeške kulture.

VI.

Jugoslavija temelji na zavesti skupnih interesov vseh njenih članov. Zavarovati mora to načelo kot svojo osnovo. Zato mora država, čeravno priznavajoč

zasebno lastnino, kapital in zasebno podjetnost, brzdati pretirano igro zasebnega koristoljubja ter ga podrediti interesom celote.

Neobhodno je potrebno, da je vsakemu članu narodne družine zajamčeno, da s poštenim delom vzdržuje sebe in rodbino. Edino to je poročstvo za obče blagostanje.

Naš nazor je, da bo splošno gospodarsko blagostanje najboljše zajamčilo blagostanje vsakega posameznika ne glede na to, kateremu stanu ali kateri gospodarski skupini pripada.

To more biti le v organiziranem narodnem gospodarstvu, urejenem po splošnem gospodarskem načrtu.

VII.

Poljedelstvo je podlaga jugoslovanskega gospodarstva. Zato zahtevamo, da naj celokupna gospodarska politika izhaja od te podlage.

Zahtevamo, da naj se nesorazmernost cen med poljedelskimi proizvodi in potrebščinami poljedelcev zmanjšuje ne samo s tem, da se dvignejo cene prvih, temveč tudi s tem, da se pocenijo druge.

Uvažujoč pomen zdravega kredita, zahtevamo, da se pravično popravi zloraba v kreditnih odnosih. Šele to bo v zvezi z ostalimi potrebnimi ukrepi omogočilo rešitev vprašanja kmetске prezadolženosti.

Zahtevamo, da se zadrugarstvu posveti ona pozornost, ki jo terja njegova pomembnost. Pri tem se morata spoštovati osnovni zadrugi načeli: svoboda združevanja in poštenost v poslovanju. Obema bo ustrezno med drugim z dejanskim in nepristranskim državnim nadzorstvom.

VIII.

Smatrajoč, da je narodni denar sredstvo gospodarskega prometa, zahtevamo, da bodi stabilen, zahtevamo pa tudi, da bo njegova cirkulacija tako zavarovana, da bo vsakomur dosegljiv v mejah njegove gospodarske moči in njegovih potreb.

Zahtevamo, da naj se varčevanje ljudstva zaščiti z zveznim sistemom javnih hranilnic, ki bi poleg zadrževanja imela pravico, sprejemati hranilne vloge.

Upoštevati se morajo temelji dobrega kredita, umna ureditev, pocenitev in zavarovanje taistega v zadostni

meri za vsa podjetja, ki so v skladu s splošnim načrtom. To morajo biti pogoji za splošno kreditno politiko.

Zahtevamo tudi za druge gospodarske stroke in stanove v okviru splošnega načrta in narodne solidarnosti slične olajšave kakor jih zahtevamo za poljedelstvo, da se tako olajša njihov današnji težki položaj, kakor tudi, da se izboljšajo bodoči pogoji njihovega obstoja.

IX.

Zahtevamo, da naj država urejuje odnose med delom in kapitalom v svrhu zavarovanja soglasja v družbi.

Zahtevamo najpopolnejšo zaščito delavstva in zagotovitev socialnih pogojev dela, ter da bo delavstvo imelo možnost kulturnega razvoja.

X.

Hočemo temeljito preosnovo današnje jugoslovanske prosvete. Hočemo, da prosveta vzgoji človeka s potrebnim zaupanjem v samega sebe, z živim čutom dolžnosti in odgovornosti, sposobnega za samostojno ustvarjanje, tako da bo mogel biti vreden član narodne in koristen član družabne celote.

Strokovna izobrazba se mora prilagoditi potrebam ljudskega življenja.

Rasna-biološka zaščita narodne življenjske sile in rodbine mora biti temelj državne, družabne in zasebne politike.

Zahtevamo, da naj zdravstveno skrbstvo, socialna preskrba ter telesna vzgoja temelje na tvornem sodelovanju ljudstva.

XI.

Smatramo, da brez Bolgarov jugoslovanska narodna skupnost ni popolna, ker ji oni pripadajo i po krvnem sorodstvu i po vekotrajni neločljivi usodi.

XII.

Moči za izvršitev vsakega programa ne daje le šte vilo pristašev, temveč še posebno globina njihovega prepričanja, brezpogojna vdanost ciljem, požrtvovalnost in skupna vera v zmago.

Zato pa je naša glavna naloga zbiranje ljudi takih vrlin.